

Թ Ռ Չ Ն Ի Կ

ՕՐԱԳԻՐ ՏԱՍՆՈՐԵԱՅ

Կը հրատարակուի ամեն ամսոյ 10ին 20ին եւ վերջին: — Վեցամսեայ շրջանին գինն է 30 զրշ. կանխիկ: — Ստորագրութիւնները ամեն ամսոյ սկիզբէն կընդունուին: — Դուրս ելածալիք օրագրաց համարու ծախքը առնողին վրայ է: — Խմբագրին վերաբերեալ նամակ կամ գրութիւն պէտք է ուղղել Մեծ նոր խանի վերի դուռը Թիւ 4 օրագրոյս գրասենեակը: — Անվճար նամակ կամ ծրար չընդունուիր:

1866 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 10

Դ. ՇՐՋԱՆ ՎԵՅԱՄՍԵԱՅ

ԹԻՒ 50

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ս. Պատրիարք Հօր կողմանէ Գարակէօմրիւկի
և Պալատու Ս. Եկեղեցեաց Քարոզիչներուն գրուած
է հետեւեալ նամակը:

Արժանապատիւ սիրելի.

Քաղաքական ժողովը նկատելով որ ասկէ բա-
ւական ժամանակ առաջ Ընդհանուր ժողովին տնօ-
րինամարը կազմուած Մասնաժողովին հսկողութեամբ
բը Պալատու և Գարակէօմրիւկի սահմաններուն վե-
ճը կարգադրուած, և Մալմաթովուք բռնէից որոշ-
մամբը Գարակէօմրիւկի Թաղ հրատարակուելուն
արդեանց Տեղեկագիրը ըստ օրինի վաւերացած է
Վարչութեան կողմէն, արժան դատեց պէտք եղած
հրահանգները ուղղել երկու Թաղ. Խորհրդոց կազ-
մութեան համար, որպէս զի Թաղական գործերը երե-
սի վրայ մնալէն յառաջ եկած անպատեհութեանց
վախճան տրուի:

Թէպէտ իւրաքանչիւր Թաղ իր երեսփոխանը
կ'ընտրէ Ընդհանուր ժողովին համար, բայց ըստ ո-
րում Պալատու և Գարակէօմրիւկի Թաղից երեսփո-
խանները արդէն ընտրուած և Ընդհանուր ժողովով
իւր օրինաւոր հաստատուած են, այնպէս որ չէկա-
րելի այժմ այս ընտրութիւնը ոչնչացնել և վիճակաւ
որոշուած պայմանաժամէն առաջ նորոգ ընտրու-
թեանց ձեռնարկել, Քաղաքական ժողովը արժան
դատեց վիճակաւ որոշել ըստ Սահմանադրութեան
իւրաքանչիւր Թաղի ընտրեալ երեսփոխանները ի-
րենց ընտրողաց Ծուղն նայելով:

Ուստի հինգ երեսփոխաններէն երեքը վիճա-

կաւ Պալատու Թաղին երան և ասոնք են:

Վսեմ. Բարունակ պէյ Ֆէրուհ

« Տատեան Ներսէս Էֆէնտի

« Նէվրուզեան Աբեմիկ «

Իսկ երկուքը Գարակէօմրիւկի համար, որք են
Մեծ. Ֆրէնկեան Աբրահամ Էֆէնտի

« Յովսէփեան Կարապետ «

Քաղաքական ժողովոյ այս տնօրէնութիւնը ինչ-
պէս Պալատու Թաղի, նոյնպէս Չեր սիրելութեան հա-
ղորդելէ ետեւ ի ծանօթութիւն ժողովրդեան ահաւա-
սիկ ընդ գրոյս կ'ուղղեմք Չեզ նաեւ Թաղից Թաղա-
կան Խորհրդոյ ընտրութեան համար առաջին հրա-
հանգ մը, որպէս զի ըստ այնմ ընտրողական ժողո-
վոյ կազմութեան, Թաղական ընտրելեաց և ընտրո-
ղաց ցուցակներու պատրաստութեան փոյթ տանիք
և Չեր Տեղեկագիրը մեզի ղրկէք որ երկրորդ հրա-
հանգը ստանաք:

2 Փետր. 1866

Ի Պատրիարքարանի Հայոց

Կոստանդնուպոլիս

Առ այժմ Պատրիարքարանի այս որոշմանը հա-
մար մեր շնորհակալութիւնը յայտնելով, սոյն խընդ-
րոյն վրայօք ուրիշ անգամ պիտի խօսինք:

ՄԻԼԼԵԹԻՄԻՋԻՆ ԱՅՎԱԼԸ ՀԱԶՐԵՄԻ

Իշմէ Միլլէթիմիլիին անվալը հազարէսինտէն,
պաշլընա վէ էն զիյատէ անընրպ վէ Թէէսաիֆ ի-
տէճէք պիր քէյիլիէթ տէ Քարոզիչներիմիլիին վեր-
տիքիլի վազլէրին պիրպիրլէրինէ մուխալիֆ պու-

լուստուղու տուր. մէսէլա Լուսաւորչական եկեղեցի միզին ասլա գապուլ էտէմէյէճէղի պիր քարոզուն Նէնի քարուտա վէրիլմիշ օլտուղունու կազէժալէր իլէ իլան, վէ Խսկիւտար Նէնի մահալլէ Քիլիսէսինտէ տախի պունա մաննետ պիր քարոզ վէրիլմիշ օլտուղուն րէսմէն Բաւրիքիսանէյէ պիլտիրիլմիշ խոուկի մալիւմիմիզ տըր. վէ ֆիլհագիգա տիգգամ օլա, պունլարա մաննետ նիչէ նիչէ քարոզիչլէրիմիզին պուլունտուղու պէյանտէն միւսմէղնի օլտուղունտան, պարի պու սէնէ շու ճեճ պահի միւսասիպէթի իլէ օլտուն, ճէմաամըն ֆիլքրինի տիւրլիւ տիւրլիւ գիլիւմէրէ զահիպ իթմէմէք, վէ զահիպ օլանլարը տախի իսլահա կէթիրմէք իչիւն, Կրօնական ժողով հազարամը Թարաֆընտան, Ստամպուլ վէ էթրաֆլարընտայ պուլունան եկեղեցիլէրին քարոզիչլէրինէ պիր Թալիմամ վէրիլսէ տէ, ասլա իշիտիլմէմիշ օլան պիր քարոզու վէրտիրլէրի, վէ եախօտ սայիր քիլիսէլէր ալէյինէ իտէճէրլէրէ ճէվապլէրինի զալէմէ ալարագ Կրօնական ժողովա Թագուիմ իլէ, պատէլ րուխսամ վագ իլլէսէլէր, ճիւմէ Լուսաւորչական ժողովուրդըն Թէշէքքիւրինէ մուճիպ օլուրլար զանն իտէրիգ: Վէ շայէմ Կրօնական ժողով Թարաֆընտան քարոզիչլէր իսթէտիրլէրի կիպի վագ իթմէյէ ազաւ տըրլար տէյու ճէվապ վէրիլի իսէ, պիլ տախի պա. րէ շու վէրտիրլէրի քարոզլարընը քալէմէ ալըպ պիր րիսալէ իլլէսէլէր տէ, ուզագ պիր մէմլէքէթտէն իշիտուպ արգու իտէնլէր ալըպ օգումայա մուաֆիազ օլսալար տահա էյի օլմնգ մը տէյու ճէվապ վէրիլիգ. մէսէլա կէչէն սէնէ Պէյօղլու Ս. Երրորդունիւն քիլիսէսինտէ, Պապահանլըղըն վահի վէ պիր Թագըմ պօշ խտտալէրտէն իսպարէթ օլտուղունա տայիր վէրիլմիշ օլան Քարոզ, Տրապիզոնէ հալիսի Թարաֆընտան պա Թահրիրամ արգու օլունմուշ իսէ տէ, մէզըլըր քարոզը սէյլէյէն Վարդապետին քէնտինէ վէրիլէն ինայէթի Րապպանիյէ կէօրէ, վէրտիրլի քարոզը Թէքրար խամըրնա կէթիրէմէզ իմիշ օլտուղընտան, պիչարէ Տրապիզոնլըրար հալեա մահրում գալմաքտա պուլունմուշլար տըր. իմտի պու միսիլու Վարդապետլէր քարոզը վէրմէզտէն էվլէլ, վէրէճէրլէրի քարոզը զալէմէ ալմըշ օլսալար, շու զէվալը Տրապիզոնէ հալիսի կիպի, տայիր արգու իտէնլէր տախի պուլունուր իսէ. մահրում գալմայաճազլարընա պիր հազըրլըք օլմնգ մը:

Իմտի պիզիմ շու պէնտի նէշը վէ Կրօնական ժողով Թարաֆընտա իսթար իթմէմիզտէն մուրատ, մէզըլըր քարոզիչլէրի ֆաւ ու զէմմ իթմէք խտտա

ասընտան իսպարէթ օլմայուպ, իլլա Լուսաւորչական Ս. Եկեղեցի միզին ըրգ վէ նամուսունու վիգայէ իլլէմէք արգուսընտան նէշէթ իթմիշ օլտուղունու պէյան վէ իֆատէ իտէրիգ:

ՄԻՂԵԹԻՄԻՁ ԲՈՒՀՊԱՆԼԱՐԸՆԸՆ

ՍԱՀԻՊՍԻՁ ՀԱԼԼԵՐԻ

Պունտան ագտէմ Վարագայի Հախախտէ, Գում—գաբու Մայր Եկեղեցի Քահանայարընտան Տ. Սիմօնուն, պիր ճէնագէ իւրէթինտէն տօլայը մէրհումն խանէսինէ պիր սապահ էրքէն կիրէրէք, քէնտիրլէրի խապ ու զաֆլէթտէ իքէն հալլուտա պուլտուղու չամաշըր գազանընը ալըպ կէթմիւրտիրլի հազընտայ Թաֆսիլէն պիր պէնտ միւսալաա կիւզարըմը օլմուշ իտուկինտէն, Կրօնական ժողով Թարաֆընտան էլպէթտէ վէ էլպէթտէ միւսայիլէյի փափագա լազըմ կէլէն Թէտիպամ վէ Թէմպիհամըն ինրա պուլլուրմիսը իլէ, պիր տահա շու միսիլու ահվալը նալայըզանըն վուգու պուլմայաճաղընը մէմուլ իտէրիտիր. հալ պու քի շու քէյֆիլէթին նէ կէօնա ինրա օլմուշ իտուկինէ տայիր լայըզը պիր մալիւմամ ալամատըք իսէ տէ, տիրկէր եիւզտէն մէզըլըր փափագ հազընտայ շու էսէֆէնկիլ, եանի միլլէթիմիզ կարգաւորլարընըն նամուսունա Թօզունաճագ պիր հալի հարէքէթ այնէն միւշահատէմիզ օլմուշ տուր. շէօյլէ քի միւսմէհիլտէն պիրիսի մէրգում փափագըն րէսմինի հիլէթի րուհանիլէսիլլէ պիր լայիհա իւզէրինէ Թագլիթ իտէրէք, արգասընա պիր գազան րէսմի տախի վիրուպ, զէյլինէ աւկիրք ծառին պսոռը տէյու Թահրիր իլէ պէհէր Թանէսի 40ար փարայա սամմագտա տըր:

Պիլ պէօյլէ շէյլէրի միւշահատէ իլլէտիրլիմիզտէ, պիր սէվինճ տույանլարտան վէ եախօտ հազգ վէրէնլէրտէն օլմայուպ, իլլա միլլէթիմիզին կարգաւորլարըն հազընտա պիր իսլահը հալին Թանգիմի իլլէ ըրգ վէ նամուսալարընըն ալեա վէ րուսպլէրինին պալեա օլմալարընը էզտիրլունան արգու իտէնլէրտէնիլ. հալ պու քի, պու շէյլին իսլահը պիլիմ էտիրմիզտէ օլմայուպ, անճագ Կրօնական ժողովուն վէ պա խուսուս ճիւմէ կարգաւորլարընըն փէտէրի վէ իլիւլ ազաֆի օլան Ս. Պատրիարք Հայրըմըզա րաճի պիր մատտէ տիր. զիրա քէնտուսինին Պատրիարքընը հէնկեամընտայ, կարգաւորլարընըն իզգէթի իթիպարի հէր նէ գատար եիւճէ օլուր իսէ, քէնտո

սինէ այլոս օլանաղը միսիլլու, անլէրին պունճըլայըն հիլէթի ըուհանիլէլէրի իլէ իսթիհգա օլմալարը տախի քէնտուսինէ այլոս տիմէք իտուկի քեաֆֆէյի էհիլ պասիլիէթէ միւսպէրհէն վէ մուայէն տիր. չիւնքի հէր պիր էտեան վէ ազվամտա չրաք խօճասընըն սըֆաթը վէ միւշապէհէթի օլտուղու տէլաիլի վաֆիրէ իլէ միւսպիթ տիր:

Հալ պու քի պիզիմ գանն ու զըյասըմըզա կէօրէ փէք չօգ Քահանալար, Վարդապետլէր վէ պէլքի տէ Եպիսկոպոսլար պունճըլայըն վէ տահա պունտան զիյատէ իսթիհգա օլունալար, Ս. Պատրիարք հագըէթլէրիննասլա ումուրընտայ օլմայանագ տըր, նասըլ քի կէչէնլէրտէ Խասքէօյտէ պիր ֆաքիր Քահանայը պիր զաչ Թէրպիլէսիզ ըտմար զարպ իյլէ տիքլէրինի իշիթմիշ իսէ տէ, պու պապտէ ասլա միւէսսէֆ օլմատըղընը, մէրգուլըն հագընտայ Թասահուպէթլէ իճասըն տիզգամ կէօսմէրմէտիլիստէն տախի աղնաշըլըր:

Իշթէ պիզ աշխատհանապուլունմուշ իքէն, կարգաւորըմըզըն ըրզ վէ նամուսլարընըն վիզայէսի զըմնընտայ պու գատար ճահտ ու դայրէթ կէօսմէրիլիզ. հալ պու քի, էկէր կարգաւորլար տախի քէնտի կարգակիցլէրի հագըլարընտայ, վէ իլէրուտէ քէնտուլէրինէ տախի պու միսիլլու իսթիհգա վէ հագարէթ վուզու պուլմամասընը տիլէյուպ արզու իտէլլէր իսէ, ճիւմլէթէն պիրլէշիպ Ս. Պատրիարք Հայրա կիթմէլի, վէ քէնտուլէրի իշիւն պիր չարէ վէ հիմայէ տիլէմէլի տիրլէր. վէ էկէր օլ վագըթ տախի պիր իսլահը հալ Թէրթիպ վէ իճրասը միւշահէտէ օլունմագ իսէ, քէնտուլէրինէ պիր փէտէրի հագիզի, վէ մուհաֆֆըզը ըուհանի չարէսինէ պագմալը տըրլար:

Սմբազիր:

Ազգային հանդէսները բնականապէս հայրենասէր սրտերու վրայ մեծ ազդեցութիւն մը ունենալուն, կը խնդրեմ որ ներկայ նամակս Ձեր օրագրոյն միջոցաւ հրատարակել բարեհաճիք:

Ամսոյս 5ին Հինգշաբթի օրը, Սրբոյ Վարդանանց տօնախմբութեան առթիւ Քաղաքիս Ս. Մեսրոբեան Վարժարանը սրտագրու հանդէս մը ներկայացնելու ազնուամտութիւնն ըրաւ, զոր համառօտակի նկարագրել կ'փութամ:

Առաւօտուն Ս. Ստեփանոս Եկեղեցւոյն մէջ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուցուելէն ետքը, Վարժարանիս բոլոր աշակերտները ղոյզ ղոյզ, երեսուն եր-

գեցիկ տղայք ալ շապիկներով ուրարներով ու պրսակներով զարդարուած, և Քահանայից դասն ալ պատարագիչ Քահանային առաջնորդ եղած, Ս. Տաճարէն դուրս ելան, և Հայոց Թաղի մէջէն Ազգ. Երգերով դէպ 'ի Վարժարան ուղղուեցան. Վարժարանին դռները մրտենիներով պաճուճեալ, վերին սրահը Ս. Վարդանայ վեհ պապէրը դրուած էր, ուր ներկայ էին Ազգ. Վարչութեան անդամներէն մէկ քանին, Ուսումնական խորհրդոյ Մեծ. Անդամները, Ուսումնական ու Հայրենասէր Երիտասարդներու խումբ մը, և Հայ ու տարագրի Ժողովրդոց խումբն բազմութիւն մը:

Հանդէսը սկիզբ առաւ Ազգ. սրտաշարժ երգէ մը, որմէ ետքը Ս. դասու աշակերտներէն Պ. Սարգիս Կ. Դաւթեանը իր յօրինած առ Սուրբն Վարդան ուղղեալ ոտանաւորը կարդաց բարձր ամպինի մը վրայ, զոր հանդիսականները ծափահարութեամբ ընդունելու պէս, Ազգ. Երգ մ'ալ նաղելի ըրաւ զայն. յետ որ Վարժարանին Հայկաբանութեան Ա. Դասախօս Պ. Սարգիս Պալապանեան Պատուելին յանապատրաստից ատենախօսութեամբ մը պատուեց հանդիսականները անոնց իմացնել ուզելով, Թէ Սրբոյ Վարդանանց մեր Ազգին վրայ ստացած իրաւանց հատուցում ընելու, ուրիշ միջոցով չ'ըլլար, բայց միայն անոր տակը մեր սրտերու մէջ անջինջ պահելով. անոր առաքինի ու ազգասէր զգացմանը, զործաղիր ընդունակ ըլլալով, և Հայ Ազգին մէջ ՈՒՍՄԱՆ և ԳԻՏՈՒԹԱՆ ԼՈՅՍ տարածելով, զորոնք դիւրապէս զործաղրելու համար ալ, Սահմանադրութեան ջնաշխարհիկ մեքենաներուն անհրաժեշտ ըլլալը հաստատեցաւ զոչ ուստեղով, որուն վրայ ամեն հանդիսականները 'ի նշան իրենց սրտանց գոհունակութեան, կրկին ծափահարութեամբ պատուեցին ատենաբանութիւնը, զորն որ Ազգ. Երգ մ'ալ շքեղացուց զայն սահմանադրասէր սրտերու փառվառն սէր մը ներգործելով:

Յուսկ յետոյ Ա. դասու 7 աշակերտաց մաս ա մաս աշխատասիրաց հաւոր կարդացուեցաւ, որուն մէջ կ'սրարունակուէր Սրբոյ Վարդանանց 'ի սէր ազգութեան և հաւատոյ պանծալի անձնութիւնեան համառօտ նկարագիրը, ու զրարաւ լեզուին ուսումը, ըստ որում ազգութեան կենսական ոգի և պարծանք, Ազգ. Վարժարաններէն վերցուելու դրութեան, սխալ, փտանգաւոր ու ազգամիտ ըլլալուն ապացոյցները, որուն ունկնդիրները շնորհակալու զգացմամբ և ծափահարութեամբ յայտնեցին իրենց համակարծիք ըլլալը, և հանդէսը վերջացաւ Ազգ. Երգով մը:

1865 Փետ. 5. Իզմիր

Ձեր բաժանորդներէն
Վեկլը:

Այս տարի Սրբոց Վարդանանց տօնախմբութիւնը շատ տեղեր շքեղ հանդիսիւ պատուէրներ է. սակայն կ'ցաւինք ըսելու, որ Պօլսոյ մէջ հազիւ մէկ քանի Եկեղեցիներ նոյն օրը արտաբայ կարգի հանդէս մը ըրած են 'ի պատիւ Ս. Վարդանանց:

Եթէ Ղևոնդեան Քահանայք խաչ 'ի ձեռին ուղեցին Քրիստոնէական հաւատքը և Ազգութիւնը պաշտպանել տալ, Վարդանեանք իրենց արիւնը թափելով ազատեցին զանոնք Թշնամոյն ձեռքէն. և եթէ Ղուսաւորչական եկեղեցին ու Ազգութիւնը պարտաւոր է Սրբոց Ղևոնդեանց յիշատակը շքեղացնել, հապա որչափ առաւել պարտաւոր պէտք է ըլլայ Վարդանանց յիշատակը փառաւորել, որ միակ ազատիչն եղած է Կրօնի և Ազգութեան:

... Խմբագիր.

Իզմիրի մէջ քանի մը շաբաթէ 'ի վեր Ռւսումնասէր անուն ընկերութիւն մը երևան ելած է, որուն նպատակն է Իզմիրի և անոր Թեմերուն վարժարանաց մէջ ուսումնի և գիտութիւն տարածել. զիւցազնական նպատակ. բայց իրենք անկախ մնալ ուզելուն, ինչպէս իրենց Կանոնադրութեան Բ. Յօդուածին մէջ կ'տեսնուի, անկարող պիտի ըլլան նպատակին յառաջ տանելու. վասն զի Պօլսոյ Ազգ. Վարչութիւնը անտարակոյս Սահմանադրութեան պաշտպան, հետևապէս ասոնց նպատակին ալ արգելք պիտի ըլլայ. եթէ քաղցրութեամբ չ'կարենայ, անշուշտ բռնութեամբ պիտի կարողանայ, Օսմանեան հզօր պետութեան հրամանաւ. որպէս զի այս կերպ ընթացքի հետեղ ընկերութիւններ հետզհետէ շատնալով ազգութեան իրաւունքը չ'բռնաբարուի, և Սահմանադրութեան մահ չ'առնէ: Ըստ որում Սահմանադրութիւնը հանրութեան օգտին համար է, և սոյն Ընկերութեան անկախութիւնը մասնաւոր գաւառի մը ժողովրդեան, ուստի հանրութիւնը բողոքելու և չ'Թողելու է, որ իրեն օգուտը մասնաւորին կամացը զոհ ըլլայ:

Մենք կ'ցաւինք որ Ռւսումնասէր Ընկերութիւնը իր ազգասիրական նպատակը յառաջ տանելու համար չ'խոնարհիր ենթարկիլ Սահմանադրութեան տրամադիր կանոններուն. աւանդ, զի մէկ դարու մէջ հազիւ հազ երեան կ'ելլէ այսպիսի ընկերութիւն մը, և ապօրինաւոր ընթացքով մը կ'քակտուի, որով հասարակութեան օգտին ալ զրկողութիւն մը կ'պատճա-

ռի: Մենք կ'խնդրենք, որ եթէ կարելի է յիշեալ Ընկերութիւնը սա անկախութեան բաղձանքը մարելով փութայ օր յառաջ յանձնառու ըլլալ հպատակելու Սահմ. տրամադրութեանց, և ըսպէ մը չ'կորսնցուցած սկսի գործել, որպէս զի հայրենակիցներս վայելեն անոնցմէ մատակարարութիւն բարիքը, և անոնց անունն ալ անմահանայ դարուց 'ի դարս:

1866 Փետ. 7 Իզմիր

Ձեր բաժանորդներէն
մեկը

ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ. Ի ՊԱՏՐԻԱՐԿԱՐԱՆ

Ամսոյս 22 ին Պատրիարքարանի 'բոլոր պաշտօնեայներն, ալ չի կրնալով դիմանալ անկուտիութեան և անօթիութեան' և աչքովնին օր մը առաջ տեսնելով որ ունը կամ տասն հազար զուրուշ մտած է Պատրիարքարանի զանձապետին սնտուկը, ամենքնին մէկտեղ միաբանելով ոտքի կելլեն ու զանձապետին վրայ կերծան:

Պարոն զանձապետը չեմք գիտէր ինչ օրինաւոր կամ ապօրինաւոր պատճառաւ երբ նոցա կսէ Թէ « ստակ չիկայ », հեղափոխականը Ս. Պատրիարքին կ'ղիմեն, որոնք անմիջապէս դիւանապետը կանչելով կը հրամայէ Թէ քանի որ ստակ կայ, պէտք է ամենուն հարկեղածը տրուի. զիւանապետն ալ որքան որ կ'խօսի զանձապետին, սակայն Պ. Ֆրէնկեան անուն անձը որ Ազգային տրոց հաւաքիչներուն վերակացուն է. ամէն կերպով ընդդիմութիւն կրնէ և կը յայտնէ Թէ 'ինքն միայն իրաւունք ունի ստակին խառնուելու և Թէ որոն որ ուզէ ստակ կուտայ և որոն որ չուզէր չիտար:

Պէտք է գիտցուի որ Պ. Ֆրէնկեանը երկու հազար զուրուշ ամսական կառնու Ազգէն իւր վերակացութեան համար. ասոր ըսելիք չունիմք. սակայն կիսափաքիմք զիմնալ Թէ' արդեօք Ազգն դեռ կշարունակէ անոր ամսական տալ, մինչդեռ Ազգային տուրքը ամենայն դժուարութեամբ անկարող են հաւաքելու' հաւաքած ստակնուն միայն տասանորդ մը առնող հաւաքիչներն:

Ըստ մեզ Պ. Ֆրէնկեան ալ պարտ էր տասանորդ մը առնուլ, սակայն որով հետեւ եղածը եղած է. այս օր կաղաչեմք Ազգ. Քաղաքական ժողովին, որ իւր ուշադրութիւնը մի անգամ ալ այսպիսի ապօրինաւորութեանց վերայ դարձնէ և մէկ կողմանէ ալ Պատրիարքարանի պաշտօնէից արդի կացութիւնը բարե-

կարգելով եղած ու լինելիք խայտառակութեանց առ-
ջէն առնու։

ՉԱՅՆ

Մենք չ'ենք զիտեր թէ Պատրիարքարանի պաշ-
տօնեայները այսպիսի բան մը ըրած են թէ ոչ. սա-
կայն զիտեմք, որ Պ. Ֆրէնկեան 2000 զրշ. ամսական
մը կառնէ, և մենք կ'ցաւինք միայն Ազգին այս ը-
րած և ընելիք կորստեանը վրայ. ըստ որում աղէկ
զիտենք, որ ժողովուած Ազգ. տուրքը նոյն խնդրոյն
համար տրուած ամսականներուն անգամ չ'բաւեր։

Եթէ ժողովուրդը Ազգին ստիպողական պէտ-
քերը հոգացուելու համար կ'վճարէ ընդհանուր տուր-
քը, շատ կ'սխալի. չ'է, եթէ միայն Պ. Ֆրէնկեանի
2000 զրշ. ամսական մը տալ կ'փախաքի, ատոր ը-
սելիք չ'ունինք։

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Մարզուանու առաջնորդ Գեր. Տ. Գէորգ Ս.
Արքեպիսկոպոսը ամսոյս 2ին մեկնեցաւ քաղաքէս
դէպ 'ի իւր պաշտօնատեղին։

— Լսածնուս նայելով Արժ. Գալֆայեան Խո-
րէն Վարդապետը Պարտիզակ երթալէ հրաժարեր է.
յայտնի է թէ յիշեալ Վարդապետը հոն տեղի ժողո-
վըրդեան խնդրանօք և Կրօնական ժողովոյ որոշմամբ
առժամանակեայ բարոզիչ ընտրուած էր։

— Մշոյ Միաբաններէն Արժ. Մխիթար Վար-
դապետը, որ Վարչութեան կողմէն յիշեալ Վանքին
Փոխ—Վանահայր կարգուած էր, Խրիմեանի ճառ-
սին զալով, ամենայն անարգանօք Կարին զրկուեր
և բանտարկուեր է, ուր երկու օրի չափ մնալէն ետ-
քը երաշխաւորն առնուելով թող տրուեր է։ Թող լը-
սէ Վարչութիւնը, եթէ ականջները չ'է խցած։

— Վառնայի նորընտիր Առաջնորդ Գեր. Հա-
նէսեան Տիմոթէոս Վարդապետը, ընկերութեամբ
Չարխնեանց բարեշնորհ Մկրտիչ Մարկաւագի, ամ-
սոյս 3ին մեկնեցաւ Քաղաքէս։

— Հանգուցեալ Մատթէոս Կաթողիկոսի ձեռ-
նասուն Գեր. Անդրէաս Եպիսկոպոսը, անցեալ ամ-
սոյ 30ին Պէշիքմաշի Եկեղեցին Ս. Պատարագ մա-
տուցանելով, զաւագանի իշխանութիւն տուեր է
նոյն Եկեղեցւոյն Փոխ—Քարողիչ Արժ. Դաւիթ Ներ-
շապուհ Վարդապետին։

— Վարնայի նախորդ Առաջնորդ Գեր. Տ. Կա-

րապետ Վարդապետը Զմիւռնիոյ վիճակին Փոխ—
Առաջնորդ անուանեցաւ։

— Զմիւռնիոյ մէջնոր Ուսումնական խորհուրդ
մը կազմուեր է, որոյ անդամներն են,

Խաչատուր Էֆէնտի Աղազարեան

Յակոբ « Եսայեան

Աբրահամ « Կարապետեան

Յովհաննէս « Միրզաբեան

Ստեփան « Տէտէեան

Պաղտասար « Պալթազարեան

Պօղոս « Վարպետեան

Կ'յուսանք որ այստոր Ուսումնական խորհո-ր-
դը առանց տղայական կրից հետեւելու և Սահմա-
նադրութիւնը վտանգելու, պիտի ջանայ դպրոցին
յառաջադիմութեանը նպաստելով զանի բարոյապէս
լուսաւորել, և ոչ թէ ուրիշներու նման նիւթապէս
բռնկցնել ուզել։

— Թէ Պօլսոյ և թէ գաւառներու մէջ օրագրոյս
զինը դեռ չ'վճարող արգոյ պարոններէն կ'խնդրուի
որ բարեհաճին ոչ միայն անոր զինը վճարել, այլ և
իրենց ուզած և ընդունած գրքերուն և տետրակնե-
րուն դրամներն ալ ուղարկել։

Մենք ոչ զրաւասի ենք, և ոչ ալ գօմխիօննի.
եթէ գաւառաբնակ ազգայնոց այս տեսակ խնդիր-
ները կատարելը շոկ ազգախորաքիւն չ'է, ուրեմն
անոնց զինքը տարիներով ամիսներով չ'վճարող
պարոններսն ըրածն ալ ջնադրաքիւն չ'է։

Հետեւեալը զրկուած է մեզ, օրագրոյս միջոցաւ
հրատարակուելու խնդրանօք։

... Խմբագիր.

Ազգային ետիւմեայ անցից պատմութիւն անունով
հրատարակած գրքոյկիս վէժ բանի մը բողբոջներ
գտնուելով, Կրօնական ժողովէն կանչուած ըլլալուս
որոշուած օրը թէև գացի, սակայն նոյն օրուան ժո-
ղովին մէջ մէկ բանի անպատիւ խօսքեր ստիպեցին
գիս երկրորդ անգամուն փոխանակ անձամբ ներկա-
յանալու, նամակաւ միայն խօսիլ։

Ս. Պատրիարք հօր գրած այս նամակիս օրի-
նակը Վարագայի հաւատիս լրագրոյն մէջ կարդացի.
սակայն անոր մէկ պարբերութիւնը պակաս տեսնե-
լուս համար, կ'իմեամ այս անգամ նոյնին օրինակը
իմ կողմէս Չեզ դիւկել, խնդրելով որ բարեհաճիք յա-

ռաջիկայ Թուոլնիդ ամբողջապէս հրատարակել:

Յ. Վ. 2.

Ամենապատիւ Ս. Պատրիարք Հայր և նախագահ Ազգային Կրօնական Ժողովոյն:

1866 Յունուար 31 Թուականաւ Ձեր Բարձր Սրբազնութեան պաշտօնական հրաւերը առօրինմեր ձեռքը հասած ըլլալով, անմիջապէս ներկայացանք Կրօնական պատկառելի Ժողովոյդ ատենանը, ուր, տարւոյս սկիզբը մեր նուաստութեան հրատարակած Ազգային երկամեայ անցից պատմութեան մէջէն մէկ քանի կետերու դէմ ոմանց ունեցած մասնաւոր բողոքներուն վերահասու եղանք:

Թէպէտև խնդրոյն տակ Քաղաքական և միմիայն Բ. Դրան տպագրական օրինաց ատենին վերաբերեալ ըլլալը մասամբ իւրի Ս. Ժողովոյդ հասկըցուցինք, սակայն կերպով մը անխելի ըլլալուն համար, ստիպուեցանք դարձեալ հարցնել Թէ, արդեօք մեր զրաժներուն մէջ կրօնի վերաբերեալ կէտ մը կ'ընէ Թէ ոչ. որուն բացասական պատասխան առնելով, երբ զուրս ելլելու կ'պատրաստուէինք յանկարծ ատենադպիր Հայրսուրբէն սա սպառնալիքը լսեցինք — յառաջիկայ երեքշաբթի օրը Պատրիարքարան կանխեցէք, որ դատուիք — (անշուշտ այն վայրկեանին Հայրսուրբը ինքզինքը Ժողովոյդ նախագահ և ատենապետ կարծելով, ինչպէս անդիէն Քահանայ մ'ալ, — ան զրբէդ օրինակ մ'ալ ինձ տուր, որ այս բարեկենդանի օրերը զբօսնում — ըսաւ հեզնելով. անշուշտ նա ալ ինքզինքը ոչ Թէ Կրօնական պատկառելի Ժողովոյդ, այլ սինլքոր մարդկանց խմբակի մը մէջ բազմած երեսակայելով. որոց այսպիսի անվայել վարմունքը, կարծեմք քիչ անպատուութիւն չ'կրնար համարուիլ Կրօնական Սրբազնասուրբ Ժողովոյդ):

Սրբազան Հայր, ահաւասիկ այսօրուան Ժողովոյդ մեր տալիք պատասխանը, զոր պատշաճ դատեցինք փութալ ներկայիւ Սրբազնութեանդ հաղորդել:

Անոնք որ մեզնէ անձնական պատիւ պահանջելու համար Ս. Ժողովոյդ բողոք ըրած են պէտք է որ հրապարակաւ պահանջեն, եթէ ոչ, ահաւասիկ Բ. Դրան կազմած տպագրական օրէնքին արդարաբանին ատենանը բաց է, որուն առջև միայն այսպիսի խնդիրներու մէջ պատասխանատու կ'անհնանք ըզմեզ, և հոն կարող ենք մեր նոցա նկատմամբ ըսածնիս հաստատել:

Մենք, Ս. Հայր, ո՛ր և իցէ անձանց դէմ ոչ Թըշնամութիւն ունիմք և ոչ իսկ ատելութիւն, այլ պատմութեան կարգը ինչ որ բերած է, նոյնը զրաժ ենք, և այն առ ՚ի յորդոր միայն, և առաւել ևս ՚ի զգուշութիւն, քան ՚ի զրգուծութիւն կրից, և այլն:

Սրբազան Հայր, մեր զրաժ պատմութեան մէջ պարունակուածներուն բոլորն ալ շատերուն աչօք տեսած, ձեռօք շօշախած և արդէն լրագրաց միջոցաւ հրատարակուած և ականատեսներէն իսկ վկայուած իրողութիւններ են, մանաւանդ Ազգիս ամբողջութեանը մահ սպառնացող, պապականութեան խրմորով խմորուած Ազգին մէջէն մաս մը շահադէտ անձանց և որ ցաւալին է յուսահատութեամբ բողոքականութեան հակամէտ եղողներուն յորդոր կարգալու համար պարտքերնիս վճարելու փոյթ տարած ենք, ինչ որ եկեղեցականի մը սրբազան պարտքն է. մեր Ազգին և Լուսաւորչական Ս. Եկեղեցւոյն օգուտը մտաբերելով, իբրև ճշմարիտ զաւակ և հարազատ անդամ Ազգիս Արամեան և իբրև մին ՚ի հովուաց և եկեղեցական մշակաց Լուսաւորչական Ազգային Ս. Եկեղեցւոյն Աստուծոյ:

Իսկ եթէ ՚ի չարագրգիռ կրից յուզեալ ոմանք, Ազգին մէջ հերձուած և վէճ յարուցանելու համար, դիտմամբ, մեր ըսածները կերպարանալովս ընելով կրօնական ձև և զոյն տալ խորհին և զմեզ զրպարտել փորձ ընել ուզեն և հաւատարմութեան ատենան բանալու ոտք ելլեն, այն ատեն հարկը կ'սպահանջէ Ազգային երեսփոխանական բարձրագոյն ատենին դիմել. և կամ համագումար խառն Ժողով կազմելով, մեր ըսածները քննութեան առնել, ուր պատրաստ եմք ներկայանալ և համարձակուանալեհեր Թէ Ազգին և Թէ մեր Լուսաւորչական անբիծ կրօնքին իրաւունքները պաշտպանել. ևն, ևն:

Յաւել քան զայս մնամք միշտ Ձեր Բարձր Սրբազնութեան ամենախոնարհ ծառայ.

1866 Փետրուար 8

Կ. Պոլիս

Յ. Վ. Զիւլիկիւրեան

Կէսարիոյ Էֆրէրէ գիւղէն հետեւեալ գրութիւնը ղրկած են մեզ ՚ի հրատարակութիւն:

... Խմբագիր.

Ժամանակէ մը ՚ի վեր է գիւղիս մէջ տարածայնութիւն մը կ'պտտի, իբր Թէ Պոլիս զտնուող մէկ

քանի էֆբերէցիներ Ս. Պատրիարքէն խնդրած ըլլան այն ինչ անձը քահանայացիներ և հոս զրկել:

Կ'զարմանանք արդարեւ երբ կ'տեսնեմք որ Սահմանադրական Վարչութեան մը օրով փոխանակ օրինաւորութեան երես տեսնելու, երծալով ապօրինաւորութեանց մէջ կ'խեղդուինք:

Եթէ էֆբերէն Քահանայի կարօտութիւն ունի, ունինաւ իւր Առաջնորդը, իւր Թաղ. խորհուրդը, իւր բնակչաց մեծագոյն մասը, Թուղթ, գրիչ, մելան, Թղթատար և 'ի վերջոյ Ազգ. Պատրիարքարան. կրնայ իւր պէտքը անոր իմացնել և անկէ ընդունիլ, երբեք կարօտ չ'է Պօլիս գտնուող մէկ քանի էվբերէցիի գաղտագողի և զիւղիս բնակչաց կամացը հակառակ ընտրած և Ս. Պատրիարք Հօր ներկայացուցած քահանայացուին. ժողովուրդը ձեռնադրութեան խնդրոյն մէջ ձեռնադրելիին արժանաւորութիւն կամ անարժանաւորութիւնը վկայելու իրաւունքը միայն ունի, և ոչ թէ ինքն ընտրելու և զանի բռնի ձեռնադրել տալու բարբարոսութիւնը. ինչ որ է, առանց երկարաբանելու կողմէնք իմացնել մեր ամենապատիւ Ս. Պատրիարք Հօր, որ իրեն ներկայացուած այն անձը զիւղացուցս համար Քահանայ չի կրնար ընդունուիլ. և եթէ միայն իւր հոգւոյն փրկութեանը համար քահանայանալու փափաք մը ունի, կարող է Պօլսոյ, կամ ուրիշ տեղ մը կամ Վանքերու մէջ իւր բաղձանաց հասնիլ, առանց էֆբերէն ոտք կոխելու:

Ի վերջոյ կ'իմացնենք յիշեալ անձին որաշտպան հանդիսացողներուն, որ աղէկ կ'ընեն եթէ այդ ընտրութեան հոգը տեղւոյս Առաջնորդին և Թաղ. խորհուրդին ձգեն, և իրենք պահ մը ետ քաշուին այդ տեսակ աշխատութեանէ մը, որ ապագային մէջ զիւղիս խաղաղութիւնը վրդովելու պատճառ մը կրնայ ըլլալ:

27 Յուն. 1866

Ստորագրութիւնք:

Ա Ձ Դ

Թերմս ասկէ ետքը տեղական Թղթատարի միջոցաւ ձրուել տալ որոշած ըլլալնուս, կ'ծանուցուի մեր արգոյ բաժանորդաց, որպէս զի փութման իրենց մականունները, բնակած Թաղերնուն և փողոցին անունը և տանը Թիւերը, Մեծ նոր խանը Թիւ 4 Օրագրոյս գրասենեակը իրկել:

Ծ Ա Ն Ո Ւ Յ Մ Ո Ւ Ն Ք

Ս Ի Օ Ն

Այս անուամբ 16 երեսէ բաղկացեալ ամսական օրագիր մը սկսաւ հրատարակիլ Ս. Երուսաղիմայ միաբանութեան խմբագրութեամբը:

Պարունակելիք նիւթերը պիտի ըլլան Քաղաքական, Բանասիրական և Գրագիտական:

Տարեկան զինն է մէկ ու կէս արծաթ մէճիս: Ստորագրութեան տեղերն են Մայրաքաղաքիս մէջ, Մէրճանը Պ. Յ. Մարգարեանի և Մահմուտ փաշա Պ. Յ. Գաֆաֆեանի գրատունները:

Թռչնիկը Սիօնի համար 'ի սրտէ յաջողութիւն և յարատեւութիւն մաղթելով, կ'փափաքի անոր մէջ Կրօնական մաս մ'ալ տեսնել, միանգամայն իւր այս ըրած դիտողութեանը համար ներումն խնդրելով անոր խմբագրութենէն:

ՊԱՏԺԱԿԱՆ ՕՐԻՆԱԳԻՐՔ

Օ Ս Մ Ա Ն Ե Ա Ն Տ Է Ր Ո Ւ Թ Ե Ա Ն

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ԿՍՅՍԵՐԱԿՍԵ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԱՒ

Մասին լրագրոյն խմբագիր Իւթիւճեան Կարապետ էֆէնտին, վերոյիշեալ տետրակը Տանկերենէ Թարգմանելէն և իւր լրագրին միջոցաւ մասն մասն հրատարակելէն ետքը, այս անգամ նոյնը 40 երեսէ բաղկացեալ տետրակի մը մէջ ամփոփելով 'ի լոյս ընծայած է:

Սոյն տետրակը ամեն աստիճանի անձանց համար կարևորագոյն ըլլալուն, պէտք է իբրեւ օրացոյց մէկ մէկ հատ ունենան անկէ:

Կ'ծախուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով զին 10 դր2

Օրագրոյս առաջին, երկրորդ և երրորդ շրջանները կազմուած կ'ծախուին 50 դր2ի:

ԽՄՐԱԳԻՐ—ՏԵՕՐԷՆ

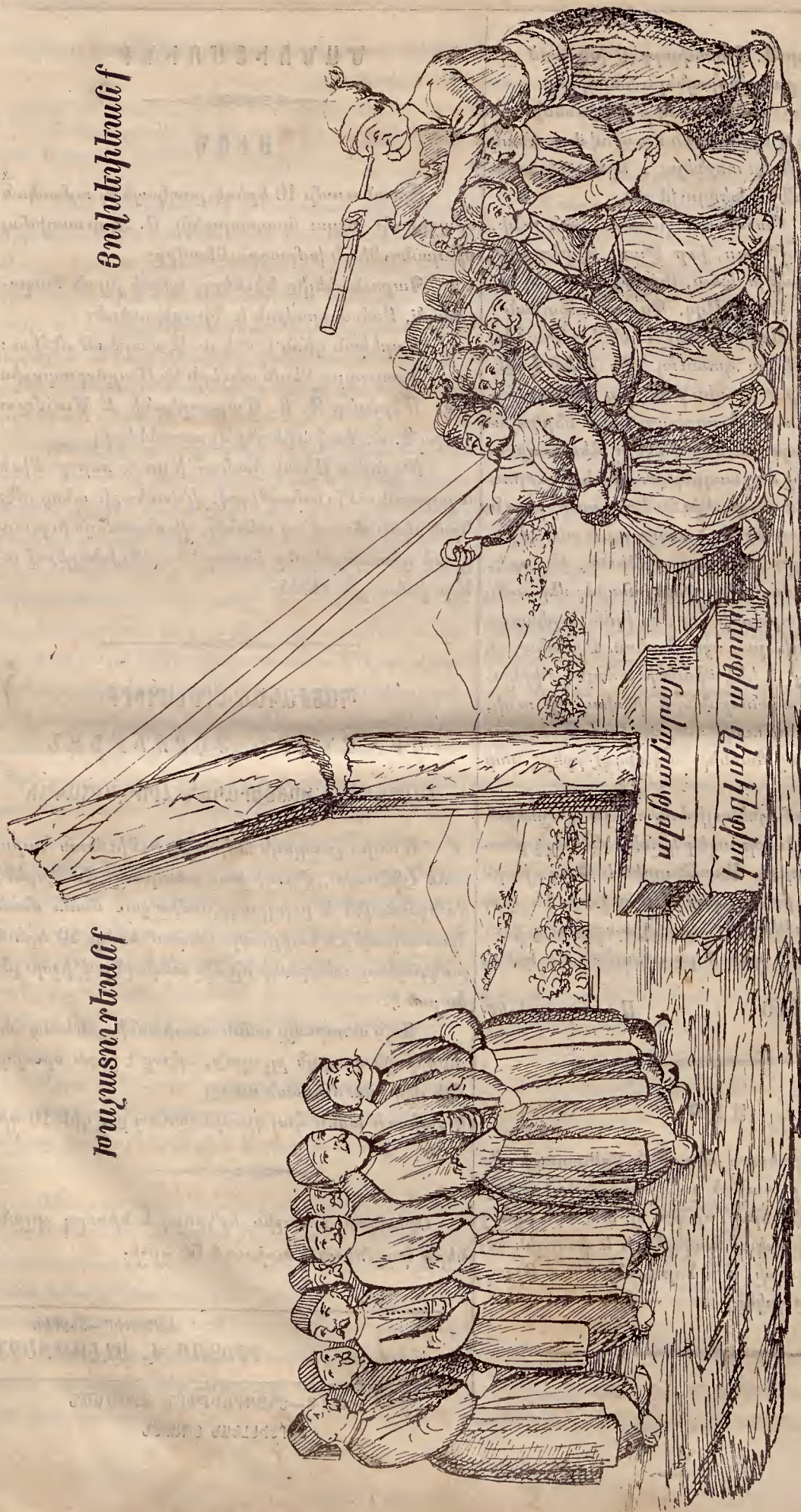
ԳՐԻԳՈՐ Վ. ԱԼԷԱԹՃԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ—ՏՊԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵՍԵ

ՅԱՐԵԻԵԼԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

Խաչաւորեալսն

Յովսէփեանսն

Անան Էշիւ խոսեալը Էմբրուփի հապը քաւթ պը քէշն:

— Հէկաւաւ' , եպէտաւաւ' :

— Անան, աւսըստն վրիպժ սաւս մը փարաւ, պաշը աւելերմ տրիսն:

— Հէկաւաւ' , եպէտաւաւ' :

— Եթէ դիտողը եւ տէ՛, սէր այս աշխատութիւնը 'ի գոր', եւ վերջապէս ինքզինցիւ խոսաւ: